

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogorske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrletno . . . K 6:80
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge** de-
žele i. **Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (insetate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 222.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 30. septembra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Boj na Južni železnici.

Pasivna rezistenca na Južni železnici je končana. Boj, katerega so povzročili in vodili južnoželezniški uradniki proti verolomni upravi za sebi in vsem uslužbencem leta 1907 zajamčene pravice, je končal z zmago uradnikov in uslužbencev. Večina obljub je izpolnjenih že sedaj; izpolnitev drugih, manj važnih točk sledi do 1. novembra t. l. Boj je bil zelo zanimiv za vsakega železničarja. Dosedaj je prevladovalo mnenje, da uradnik sam ne more ničesar doseči; južnoželezniški uradniki so vrgli to teorijo ob tla in dokazali, da so tudi uradniki, strnjeni v trdno falango, moč, s katero se mora računati.

Od leta 1907 sem je vrel med južnoželezniškimi uradniki, ko so spoznali, da so bili le privesek v koalicijski s socijaldemokratskimi strokovnimi organizacijami in da so jih vodje te koalicije vedno smatrali za manj vreden faktor — nekaj balast. Ti vodje socijaldemokratskih železniških strokovnih organizacij so presojali — pač politično in ne stanovsko — strokovno — kajti glavni vodje so bili in so — ne železničarji — vodje politične socijaldemokratske stranke. In ker so ti vodje videli in vedeli, da uradniki niso tega političnega prepričanja, imeli so jih samo za parado v koalicijski, da so se postavljali v javnosti, češ, poglejte železniške uradnike, ti so z nami v koalicijski, ker vedo, da je le pri nas moč. Leta 1907 ni prišlo na Južni železnici do odprtega boja — do pasivne rezistence; uprava je uvidela, da je brez moči, in da so zahteve upravičene: udala se je prej. Da uradniki niso dosegli tega, kar so zahtevali, je pač samo ob sebi umevno; imeli so sicer zastopnike, a teh se ni upoštevalo v kolaciji. Južnoželezniški uradniki so izstopili takrat večinoma iz »Eisenbahnbeamten verein-a« in šli svoja pota. Ustanovili so »Zvezo južnoželezničarjev« vseh kategorij, nekaj jih je še ostalo pri starem društvu; slovenski uradniki so se oklenili »društva jugoslovanskih železniških uradnikov«. Sklenila se je letos koalicija nesocijaldemokratskih društev; tej koaliciji sta v teku pasivne rezistence pristopila »Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov in »Zveza jugoslovanskih železničarjev«. Ta koalicija je torej šla v boj, v trd boj, kjer se je šlo za življenje in smrt. Mlada, po številu veliko manjša od socijaldemokratske koalicije, naša zveza se ni ustrašila, dasi je morala takoj biti boj na dve strani. Na eni neizprosna uprava — kapitalizem — na drugi strani še hujši sovražnik, socijaldemokratska koalicija — proletarijat —; torej oni takozvani, socijaldemokratski, patetični proletarijat zvezan s kapitalizmom proti lastnim stanovskim tovarišem — trpinom. Zmagala je pravica, ukloniti se je morala uprava, poražena in osramočena je socijaldemokratska koalicija. Ne pomaga nobeno zavijanje raznih merodajnih in zakonitih socijaldemokratskih glasil; faktum je, da se je uprava morala udati in preklicati oni cirkular, ki ga je bila izdala v teku pasivne rezistence v sporazumu s socijaldemokratskimi vodji. Tem vodjem pa v resnici ni za blagor

one železničarske mase, katero zastopajo, njim se gre le za socijaldemokratsko polit. stranko in mutatis mutandis za lastne koristi. Vodja socijaldemokratske koalicije, državni poslanec Tomschik, izrazil se je napram zastopnikom uradnikov, ki so mu nasvetovali skupen nastop napram upravi Južne železnice, češ, da se gre vendar za skupna vprašanja in skupen kruh vseh južnoželezničarjev, da to ni zanj »Brotfrage« temveč »Machtfrage«. Mogoče je to dragoceeno in za socijaldemokratske vodje breznačilno priznanje nehote ušlo g. poslancu. Dunajska »Arbeiterzeitung« ga hoče po vsej sili predrugačiti in mu z raznimi zavijanjem pripisuje drug pomen, pa to so trditve, ki jih nobeden objektiven in samostojno misleč človek ne more verjeti. S tem priznanjem poslanca Tomschika in z dejstvom, da je komandiral južnoželezničarje — socijaldemokrate v boj proti lastnim stanovskim tovarišem za upravo, za kapitalizem, je dobila zadnja pasivna rezistenca na Južni železnici tudi zelo zanimiv pomen za širšo javnost.

Poznavalec notranjih razmer v socijaldemokratski stranki bode gotovo priznal, da so bili železničarji do sedaj zelo, zelo močni faktor. Ne pride tukaj v poštev samo moč po številu, temveč moč v denarju. Socijaldemokratska stranka je rada pri vsaki priliki povdarjala, koliko deset tisoč nižjih železničarjev ima v svojih stanovsko - strokovnih društvih — govorilo se je patetično in zmagonosno, da plačujejo člani teh društev mesečno čez 70 tisoč kron članarine, da izhaja »Eisenbahner« v 46 tisoč izvodih itd. Plačevalo se je točno in vestno in denar — je danes glavna stvar. A sedaj se marsikateremu sodru — železničarju odpirajo oči; na vseh straneh neka nezadovoljnost, neka nervoznost. Disciplina — bolje terorizem — je pričela pokati, nihče več ne veruje visokodonečim frazam o »buržoaziji«, o načelnem boju proti kapitalizmu — vodje so večinoma sami kapitalisti. — Prepad, ki ga je povzročila zadnja pasivna rezistenca med obojem Južne železnice, vplival bode tudi na ostale avstrijske železničarje. Dejstvo je, da so zatajili vodje stanovsko - strokovnih socijaldemokratskih železniških organizacij — socijaldemokratska načela in šli v boj vprid kapitalizmu, v škodo svojih stanovskih tovarišev zato, da bi pokazali svojo strankino politično moč; — a mesto sigurne zmage, doletel jih je občuten in zaslužen poraz. Boj, ki se je pričel sedaj, nadaljeval se bode gotovo in zelo ostro; kedo bode v tem boju izgubil, to si izračunajo politič. udje socijaldemokratske strokovne železniške koalicije lahko na prstih. Če se tudi alpski socijaldemokrati — železničarji izneverijo svojim vodjem — politikom — po vzgledu Čehov in Poljakov, bode ta udarec za stranko dalekosežnega pomena. Mislimo, da to gospodje že čutijo, zato ona nervoznost, hvalisanje in dementiranje v vseh socijaldemokratskih glasilih.

Slovenci bi gotovo ne imeli nobene škode — saj je znano dejstvo, da so naši jugoslovanski socijaldemokrati — jugoslovanski le teoretično, prisiljeni v

to od javnosti. V obgroženih krajih slovenske zemlje pokažejo svoje sloven. pokolenje in »jugoslovansko« pojmovanje mednarodnega socializma na zelo čuden, slovenski stvari — škodljiv način. Vpoštev pride tukaj pri nas v prvi vrsti Maribor z okolico. In ravno tukaj so pokazali mednarodni socijaldemokrati — večinoma železničarji — dasiravno sinovi slovenskih kmečkih starišev, svojo mednarodnost in pravičnost, ko so šli v boj proti slovenski šoli v Studencih in še veliko strastneje kot nemški nacionalci. In takozvana »kolonija« in Melje? Odkrit sovražnik je manj nevaren ko dozdevni indiferent, ki je v resnici hujši in strastnejši od prvega. Tako stališče bomo morali začeti zavzemati proti mariborskim socializmom! Na slovenski javnosti je, da pazno zasleduje nadaljni razvoj in po možnosti pomaga. Za pridobiti je tukaj zelo veliko in trud bode gotovo poplačan.

Obrambno - prosvetna anketa v Mariboru.

Poroča M. V. Brezovnik.

(Dalje.)

Tov. cand. iur. A. Kosi referira nato veleznani-mivo o Celju, tej nad vse važni postojanki štajerskega Slovenstva. Videlo se je, da je g. referent z veliko marljivostjo in vestnostjo zbral material. Izvaja: Leta 1875 je izšla v Celju od Nemca barona Thalherrja knjiga naslovljena »Fremdenführer von Cilli und Umgebung«. V knjigi se čita na četrti strani: Die Bevölkerung der Stadt Cilli ist durchaus deutsch nach Sprache, Sitten und Gebräuchen, wenn auch nicht nach Abstammung. Nemec Thalherr priznava, da je prebivalstvo nemško po jeziku, ne pa po rodu. Tako je bilo pred tridesetimi leti zapisano. Danes pa pišejo Nemci svetu, da je Celje izvirno nemško mesto, torej »urdeutsch«, kamor se hočemo Slovenci vsiliti. Poglejmo, če je to res. Poglejmo, kako je bilo v Celju pred dobro polovico stoletja. »Südsteirische Post« razločuje tri vrste meščanov po jeziku: v prvi vrsti Slovence, katerih občevalni jezik je slovenski in ki znajo le malo nemško, v drugi vrsti one Nemce, ki so bili v Celju rojeni in ki so govorili v domačem jeziku toliko, kakor je bilo potreba in v tretjo vrsto one, ki so govorili oba deželna jezika. Saj se je šele leta 1811 začelo vsako nedeljo pridigovati v sedaj takozvani nemški cerkvi nemško. V celjskem mestnem gledališču so igrali diletanti od l. 1849—1852 ob raznih prilikah slovensko in kar trlo se je občinstva; celo med nemškimi igrami so peli slovenske kuplete! Tako pred 60 leti. Ko so celjski meščani nesli l. 1849. notranjemu ministru memorandum glede ustanovitve okrožne vlade v Celju, je stalo v dekretu jasno izraženo: da je Celje slovensko mesto. Ko se je l. 1861. ustanovila naša čitalnica, je bil navzoč poleg tudi slovenski celjski župan. Takrat bi bil moral nastopiti mož, ki

LISTEK.

Institutka.

24

Roman.

Spisal Fedor Gradišnik.

»Na koga naj mislim, o Helena, na koga naj mislim v tvoji bližini, če ne na tebe, ki te je polna vsa moja duša? ...«

»Tako čudno bled je danes tvoj obraz ... tako razrula tvoja roka ... in noge ti odpovedujejo, Oskar.«

A Oskar je bil gluha za njene besede, razumel jih ni, saj je bil danes zdrav, zdrav kot še nikoli ...

»Vse to se ti le dozdeva, Helena ...« je dejal tiho in blaženo, »a jaz sem tako srečen ... Morda je vzrok, da slabo izgledam ... preveč sreče je morda po tolikem trpljenju ... preveč ljubezni po tako dolgi puščobi in samoti ...«

Prišla sta medtem do cilja ...

Helena se je vsedla na klopico in potegnila Oskarja k sebi ... Pogladiła ga je po lasih, pobožala ga po njegovem bolnem licu in dejala:

»Ali se boš kedaj spomnil na one trenutke, ki sva jih preživljala tukaj, Oskar ...«

Za hip je molčal, nato pa se je oklenil Heleni okrog vratu in pričel jo je poljubljati kakor blazen.

»Kako ne bi mislil vedno in vedno na kraj, ki me veže nanj vsa sreča in blaženost, ki sem jo užival v svojem življenju, kako ne mislil nanj, ki mi je

dal tebe, Helena ... ki mi je dal najlepšo žensko pod solncem božjim! ...«

In poljubljaj jo je vedno strastneje, vedno burneje ... na lice pa so mu polzele solze ... velike, vroče solze sreče in žalosti ...

Helena ga je objela z obema rokama krog njegovega telesa in privila ga je k sebi kakor privije mati svojega otroka ...

»Ne jokaj, dete moje«, je pričela govoriti, »ne pretakaj solz, kajti strašno mi je videti jokajočega človeka ... Saj me ne vidiš zadnjič, Oskar ... še se najdejo najina pota, še se bova ljubila ... in še večja še žarkeja bo najina ljubezen, ko se zopet povrneš. Kajti blaženost in čudežna naslada leži v tem, da sta dva človeka daleč drug od drugega ... podvoji in potroji se ljubezen v njiju srcih in če prideta zopet skupaj, potem, Oskar, zaplanti v duši ogenj, ki ga ne more pogasiti nobena sila, nobena moč na svetu ... To ti bodi v tolažbo — veseli in raduj se zopetnega svidenja s svojo Heleno ...«

Te besede so očividno dobro vplivale na Oskarja, kajti pogledal je Heleno tako udano in ljubeče in njegove blede, osivele ustne so se nabrale v bolestno svečan smehljaj ...

Lepo bo, ko se zopet snideta in lepa bo bolestna samota v daljnem mestu, vse to je Oskar vedel, a vkljub temu se je bal, trepetal je ob sami misli na svojo malo, zaduhlo sobico ... njegovo telo se je streslo od čudne bojazni pred samoto, ki ga čaka, pred tistimi dolgimi, neskončnimi nočmi ...

»Resnica je, kar govoriš, Helena ... vse je re-

snica, toda strašno mi bo vendarle ... Ko bi ti bilo znano moje življenje, potem bi mi gotovo pritrnila.«

»Pripoveduj mi torej, otrok moj — poslušala te bom in čutila s tabo!«

In Oskar je pričel s tihim, komaj slišnim glasom:

»O mojem rojstvu ti je pripovedoval gotovo že Kamilo in tudi to ti je znano, da nisem poznal niti svoje matere, niti svojega očeta ... O njiju vem le toliko, kolikor mi je povedal moj brat, ki pa tudi ne ve mnogo več od mene ... Tudi on je bil še dete, ko nama je umrla mati ... Po njeni smrti je oče neznan kam izginil, mene in Kamila pa je dal v oskrbo popolnoma tujim ljudem, ki ga tudi nikdar niso poznali ... Tako sva rasla brez materine ljubezni, brez očetove oskrbe in ker nisva imela nikogar, ki bi ga mogla imenovati svojega, sta se strnili najini duši v neizmerni ljubezni v eno samo, veliko dušo in ljubila sva drug drugega, kakor malokdo ljubi svojega brata ... Ne smem se sicer pritožiti nad oskrbo, ki sva jo uživala pri tujih ljudeh in krivico bi jim delala, ko bi trdila kaj takega. Toda oče ni bil najin oskrbnik in mati ni bila najina rednica. To sva občutila in silno težko nama je bilo, ko sva videla druge otroke, ki so se srečni izprehajali mimo našega doma s svojimi očeti in materami ... Ko sem nekoliko odrasel, mi je začel Kamilo pripovedovati podrobnosti o moji materi in očetu ... Ona je bila velika reva, kajti oče jo je silno pretepal ... Vsled tega je tudi umrla — to je bilo Kamilovo mnenje ...

»Tekla so leta in privadila sva se takorekoč temu čudnemu življenju ... Nekega dne pa je treščilo

bi bil užival zaupanje vseh meščanov in Celje bi bilo že v sedemdesetih letih slovensko.

Po uradnem ljudskem štetju nazadujemo Slovenci v Celju. Začuden se vprašamo, zakaj? Ker v Celju kot autonomnem mestu izvršuje ljudsko štetje krivična mestna občina. — A vkljub številkam se slovenska stvar v Celju nad vse lepo razvija. Smo sicer v defenzivi, ker si v ofenzivo naši politični faktorji ne upajo stopiti. Kot opozicijonalcu napram obstoječim političnim razmeram moramo predvsem skrbeti za trdno podlago. V to so poklicana društva! Teh imamo v Celju več kot preveč — a rezultat njihovega delovanja je skrajno neugoden. Vzrok tiči v tipično celjskem separatizmu. Ne znamo vzgajati ljudij in jih navezati nase. Tisti, ki so poklicani iti z dobrim vzgledom naprej, so zaprti za nepristopnim zidovjem. In vseeno stojijo na čelu naših društev vedno isti gospodje in naj so spolnili svojo dolžnost ali ne. Razun »Sokola«, podružnice »Prosvete«, »Kluba naprednih akademikov« in »čitalnice« ne moremo imenovati nobenega društva, ki bi služilo za izboljšanje narodnostnih razmer, večina jih pa spi. Žalostna je usoda delavskega podpornega društva, ki rapidno razpada. Vzrok je iskati v tem, ker se visoki krogi sramujejo stisniti poštenemu delavcu roko.

Važno orožje imamo celjski Slovenci v »Narodnem dnevniku« in tedniku »Nar. listu«. Beletistične, ali socijalne revije pa na Spod. štajerskem ne moremo ustanoviti.

Z uradništvom stojimo še precej na dobrem, razven sodišč in vladnega uradništva, ki so pri nas domena Nemcev. Pri pošti in davkarji je število Slovencev in Nemcev precej enako. Pri železnici imamo dva višja slovenska uradnika, nižji uradniki so po večini naši in člani »Zveze jugoslov. železničarjev«.

V Celju imamo slovensko spodnjo gimnazijo, na kateri so sedaj samo slovenske učne moči. Dalje 5 razredno ljudsko šolo in šolo šolskih sester, ki jo vzdržuje katoliško podporno društvo. Na deški šoli je 8 učiteljev. Nadalje imamo dva otroška vrtca, enega v Celju in enega v Gaberjih; oba vzdržuje naša družba. Nemci pa imajo nasproti nam vse polno šol, in jih polne seveda tudi naši otroci.

Naši denarni zavodi so: »Posojilnica v Celju«, »Zadružna zveza«, »Hranilnica v Celju«, zadruga »Lastni dom« in klerikalna »Ljudska hranilnica in posojilnica«. Imamo celo vrsto slov. trgovin, nemška obrt in nemška trgovina je popolnoma odvisna od Slovencev. V mestu samem imamo nadalje štiri gostilne.

V Celju stanuje poleg $\frac{2}{3}$ Nemcev $\frac{1}{3}$ Slovencev. Da je torej umetno vzgajanje tujega elementa v škodo kulturnim in socialnim našim razmeram, je jasno. A uverjeni smo lahko, da bo z razširjanjem narodne zavesti nehala germanizacija slovenskih elementov.

K debati se oglasi cand. iur. M. Suhač, ki zahteva, da naj se slov. okoliška šola premesti v okoličje, nadalje g. Prekoršek in dr. Hrašovec.

Tretji referat ima tov. stud. iur. R. Brenčič: »Narodnostne razmere v nemških trgih na Spodnjem Štajerskem«. Slovenci se pečajo skoro brez izjeme s poljedelstvom in čudno, da ne vidijo Nemci, da jim dajemo mi življenske pogoje in še bolj čudno, da mi Slovenci tega ne uvidimo in jih ne izženemo. Sedež trgovstva so navadno mesta ali trgi — zato so ti glavna in edina upora Nemcev. Zato pa so skoro vsi trgi in mesta na Sp. Štajerskem v nemških rokah. Močnejši in žilavi Čehi so se kmalu otresli teh gospodarjev — a pri nas je zatrla narodna zavest, ki jih je rodila reformacija proti reformaciji in zato je ostalo vse pri starem. Nacionalizem je zadobil pri nas močan temelj še le l. 1848. Nastopila je doba »tabarov« ter zapustila neizbrisne sledove. A vlada jih je prehitro ustavila, ker je videla, da so ji nevarni. Danes imajo politično in gospodarsko moč čez Sp. Štajersko Nemci v rokah, politično, ker smo v manjšini, gospodarsko, ker je vsa obrt in trgovina

v njih rokah. Referent kaže po številkah, kako izgleda v naših večjih trgih in mestih. Edino uspešno sredstvo je naše »Svoji k svojim!«; a to se ne pojmuje prav. Ono velja trgovcu in odjemalcu. Trgovec naj ne nudi radi tega slabše in dražje blago, odjemalec pa naj ne bojkotira tistega, ki ga ne pozna, ker ga lahko s tem tira v nasprotni tabor. Brigajmo se tudi za izseljence. Vsak, ki pride na novo v kraj, se naj pritegne. Dobiti moramo tudi svojo industrijo in gledati moramo, da se nam pomnoži šolstvo. V narodno obrambnem delu izvaja slično g. Prekoršek ki pravi, da se vrzimo na trge in mesta in pustimo mejo. S smoternim delom lahko dobimo v 20 letih več trgov in mest v svoje roke in glejmo, da jih bomo. K debati se oglase tt.: Prekoršek, dr. Pivko, Kosi, Brenčič, učitelj Hren in dr. Hrašovec. S tem je izčrpan dopoldanski dnevni red in tovariš predsednik zaključil sejo.

Politična kronika.

NOVA POGAJANJA ZA DELAZMOŽNOST STAJSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Ljubljanski »Slovenec« poroča iz Gradca: »Glede delazmožnosti štajerskega deželnega zbora je nakrat nastala nova situacija. Dočim je včeraj veleposestvo stalo na popolnoma intransigentnem stališču, je danes voljno vendarle nadaljevati pogajanja, za koja se trudi najti novo podlago. Zvečer ima veleposestvo o tem posvetovanje, h kateremu pride tudi naučni minister grof Stürgkh. Ako bo deželni zbor zaključil ali pa samo odgoden, danes še ni določeno. Na vsak način se začne v najkrajšem času pogajanja.« Med nemškimi nacionalci in klerikalci se je vnel živahen in precej vsoljen prepir. Nemški nacionalci pravijo, da bi imeli klerikalci takoj večino v štaj. dežel. šolskem svetu kakor hitro bi bila v njega izvoljena še po jeden slovenski in nemški klerikalec. (Ta trditve je precej utemeljena pri današnji sestavi dež. šolsk. sveta. Op. uredn.) Tega pa napredna večina v štaj. deželnem zboru ne bode nikoli dopustila. — Nemški klerikalci na drugi strani vale vso krivdo, da so se pogajanja razbila na nacionalce, češ, da so bili tako trmoglavni in niso sprejeli tega malenkostnega predloga. — Iz »Slovenčevega« poročila o poročilu veleposestva se da razbrati, da je začela vlada na pogajanja v Gradcu pritiskati. Zategadelj se pri sedanjem razpoloženju v vodilnih klerikalnih krogih v Ljubljani, odkoder se nedvomno komandira tudi klerikalcem na Štajerskem, še vendar ni gotovo, kaj se zgodi v Gradcu. Samo kako bode potem »Slovenec« opravičeval svoje smešno bramabarziranje v včerajšnjem uvodniku o »zmagi« obstrukcionistov v štaj. dež. zboru? Naši prijatelji pri »Slovenecu« so že večkrat dokazali, da so zelo slabo poučeni o štaj. razmerah in da imajo tudi kaj čudne pojme o postopanju pri pogajanjih. Ali ni bolje počakati, da bo iz moke v Gradcu res kaj kruha — in potem še le kričati o zmagi? Za to še ni danes prav nobenih garancij — in če je bo kaj, se bojimo, da bode prav malo povoda za prezgodnji krič. Vpitje in jubiranje klerikalcev spominja našo javnost neprestano, da smatrajo obstrukcionisti svoj boj za veliko reklamno komedijo.

KONFLIKT MED MINISTROM HÄRDTLOM IN ČEŠKIM NAMESTNIKOM COUDENHOVEJEM.

»Nar. Listy« poročajo, da je nastala med Coudenhovejem in Härdtlom velika napetost, ki se od dne do dne poostreje. Baron Härdtl, ki uživa tudi na slovanskem jugu primerne »simpatije«, se pritožuje, da ga češki namestnik ignorira, a ta zopet pravi, da mu meče Härdtl polena pod noge. Baron Härdtl bi že zdavnej odpravil Coudenhoveja, ko bi ne bil za to vendar — premajhen. »Nismo nobeni občudovatelji grofa Coudenhoveja«, pravijo »N. L.«, »a navzlic temu moramo mirno priznati njegovo inteligenco in vesto izvrševanje uradnih dolžnosti. Napram temu je Härdtl prazen, maščevalen in nadut birokrat,

šlo in v njem je pisano, da mora Kamilo v mesto, v šole ...«

»Kamilo je ves ta čas stal molče poleg mene, ko pa je slišal poslednje besede, tedaj se je vzravnaval in zaiskrilo se mu je njegovo oko, ko sem ga pogledal ... Niti besedice ni izpregovoril, samo stal je in gledal ...«

»V tistem trenutku pa je stopil k njemu najin gospodar, pobožal ga je po laseh in z mehkim glasom je pričel govoriti:

— V šole boš moral, Kamilo, tvoji oči žele tako ... Vojak boš postal in sabljico boš nosil ob strani ... Lepo pisano — suknjico ti bodo dali z zlatimi gumbi na prsih — oj, to bode lepo, kaj ne? —

»Tokrat še le je prišel Kamilo k sebi ... Ves ta čas ni niti trenil z očesom, ko pa je slišal o zlatih gumbih, o pisani suknji in svetli sabljici, tedaj se je zasmejal ves njegov obraz raz njega ... Padel mi je okrog vratu ... zavrtel se v krogu z mano ... zavriskal na ves glas in kričal kot bi bil iz uma ...«

»Vojak, Oskar, slišiš, vojak! ... «je vpil in me sukal okrog ... »Pisana suknja, zlati gumbi in svetla sablja! ...«

»Jaz sem molčal — pri srcu pa mi je bilo težko in žalostno ... Odslej bom sam med tujimi ljudmi, še njega mi bodo vzeli, ki mi je bil edini prijatelj, edini dragi in ljubi človek na svetu ... Razjokal bi se bil najraje tistikrat, a kaliti nisem maral Kamilove sreče ... zato sem se premagoval, dasi s težavo in z boleštvjo v srcu ... Ko sem ga videl tako veselega in srečnega, se je razjasnilo tudi moje lice in tudi jaz sem postal vesel. (Dalje sledi.)

klasičen vzor dunajskega birokrata, ki resničnih razmer nikjer ne pozna in sodi vse le po običajni šabloni. Od svojih mladih nog je gledal le za hitro in visoko kariero — in temu stremljenju je žrtvoval vse drugo. Pred 15 leti je bil liberalce, naprednjak, celo socialiste, ali se je brzo spremenil v klerikalca, začel hoditi pridno po cerkvah, ker je videl, da bi mu to ne škodovalo ... Kot minister je ta mož možen samo v sedanjem kabinetu poleg Ritta, Hohenburgerja in podobnih možakov ...

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Na Španskem se snide parlament dne 2. oktobra. Isti dan nameravajo prirediti klerikalci velike manifestacije shode osobito v severni Španiji proti sedanjim naprednim politikom vlade.

S papeževim dekretom glede odstavljanja župnikov ni zadovoljen poslanec prelat Scheicher. V nekem dunajskem duhovniškem listu se je ostro obrnil proti imenovanemu dekretu, ki bo končal dosedanje lepo idilo pri marsikateremu župniku. Scheicher pravi, da je dekret vzbudil na Avstrijskem veliko vznemirjenje. Obsoja tudi, da je nek severnogerški škof discipliniral dva duhovnika, ki sta bila izvoljena kot kandidata vladne stranke.

Štajerske novice.

»Südsteirische Volksstimme« izide jutri prvič v Celju in se bode doposlala gotovo prva številka tudi mnogim našim društvom in posameznikom na ogled. Odkar je prenehala izhajati izvrstna zagovorniška klerikalna »Südsteirische Presse«, nismo imeli več lista, v katerem bi mogli mirno in objektivno sporočiti tudi širši javnosti svoje želje in zahteve. Poročali so o nas Nemcem in večji del tudi vladi razni nemškonacionalni listi in lističi, katerim v boju proti nam seveda ni bilo niti najmanj do resnice in kateri so že itak razburjene narodne strasti na Sp. Štajerju v svojem lastnem interesu še bolj razburjali. Celu veliko število, lahko rečemo, večina pravih, treznih Nemcev na Spod. Štajerju je te gonje, ki škodi osobito gospodarskemu razvoju dežele, do grla sita in si želi mirno pisanega objektivnega nemškega lista, kateri bode priznal vsakemu pravico, katera mu gre in ki se bode zavzemal za konečni narodni sporazum na Sp. Štajerskem. In ne le z gospodarskega, temveč tudi s socialnega stališča bo ta list velevažen; saj bo pomagal rušiti oholo, denarja sito, sedaj vladajočo kliko v Celju, Mariboru, Ptuj, Ormožu, Brežicah in kar je še teh manjših spodnještaj. trgov in mest, ki nikakor nočejo uvideti, da so navezana na sloven. prebivalstvo in da je najbolje, ako žive z njim v miru. Naših notranjih političnih nesoglasij se novi list ne bode dotikal. »Südsteir. Volksstimme« bo torej vršila važno nalogo in jo toplo priporočamo v inšeriranje in naročevanje.

Okrajni šolski svet celjski je imel dne 28. t. m. popoldan svojo redno sejo, v kateri se je vzelo na znanje, da se je def. okr. pomožnega učitelja, g. Leskovarja poslalo suprirat zdaj razpisano nadučiteljsko službo na Dobrni; da se je absolvirani učit. kand. g. J. Zagožen nastavljal kot suplent istotam; absolvirana učit. kandidatinja gđ. Fr. Levstik kot suplentinja v Teharji mesto bolane gđ. V. Kosi, koji se je podelil 4 tedenski dopust, kot suplentinja v Grižah pa gđ. Lilek; kot suplentinja v Ljubečni se je nastavila gđ. Viktorija Zörer ki je bila do zdaj suplentinja pri Sv. Jederti v laškem okraju; nadalje se je šolskim občinam Pirešica in Galicija naknadno dovolilo preložiti velike počitnice, na čas od 1. avgusta do 1. okt.; priporočila se je prošnja gđ. A. Valenčič v Petrovčah za podaljšanje začasnega vpokojenja; vzelo se je na znanje poročilo nemškega šolskega nadzornika o nadzorovanju šole v Storah in slovenskega o nadzorovanju deške javne in dekliške privatne celjske okoliške šole; priporočili sta se dve prošnji za starostno doklado itd.

»Zadružništvo na Sp. Štajerskem«. Pod tem naslovom podaja g. župnik F. S. Šegula svoje »spomine in skušnje« iz zgodovine slov. zadružništva. Stvarno bi se dalo g. pisatelju marsikaj oporekati; ali ljudem, ki nas hočejo vedno spraviti vse pod boj, da edino varni klobuk klerikalne sloge, je težko kaj dopovedati. Širšo politično javnost bo morda zanimalo, da je bil svoj čas sedanji poslanec Korošec izvoljen za »direktorja« centralne konzumarske pisarne v Mariboru. Za to pisarno bi naj vsak konzum kot član plačal 10 K. In — marnberški konzum je kot prvi član vplačal 10 K. Škoda, nismo nikoli slišali, kaj je pravzaprav ta zanimivi in strokovno podkovani »direktor« Tone Korošec za konzum opravil? Verjetno pa je, da ga baš zato tako tiščijo znani četrtmilijonski konzumni deficit!

O obstrukciji v štaj. dež. zboru govorita danes zvečer ob 8. uri pri belem volu dr. Benkovič in dr. Korošec.

Celjski Sokol priredi jutri 1. okt. k vojakom odhajajočim bratom odhodnico ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu. Brate vabi k obilni udeležbi odbor.

Šmihel nad Mozirjem šteje jedva 500 duš, a te so tako krepke in čile, da slave letos trije pari zlato poroko. Ti so: Jože in Lucija Vavher (55 let poroč.), Gašpar in Liza Gregorc (54 let) in Blaž in Marija Leskovšek (52 let). Častitamo!

med naju in z enim mahom se je zgodila velika izprememba ...

»Svečanega in resnega obraza je stopil tisti večer najin gospodar v sobo ... Na pragu je za trenutek obstal in njegove oči so švigale po sobi iz kota v kot in iskale ... Ko je zagledal naju s Kamilom, tedaj je še le zaprl vrata za seboj in vstopil ...

»Take resnobe nisva bila vajena, zato sta se najina pogleda nehoti srečala v strahu in trepetu ... Tedaj pa je gospodar privlekel iz notranjega žepa svoje suknje veliko pismo in ga položil na mizo, kjer je sedela njegova žena, ki se kakor navadno ni niti ozrla, ko je slišala, da so se odprla vrata ...

»No, Meta, tu imaš, pa čitaj! — je dejal nato najin rednik, si slekel suknjo, jo obesil na svoje mesto ter pričel z dolgimi, težkimi koraki meriti sobo ...

»Žena ga je začudeno pogledala, nato je vzela pismo in pričela čitati ... Obraz se ji je širil ... nepremično je zrla v pismo in trajalo je dolgo, predno ga je odložila ... Pogledala je na to moža, dvignila se s svojega sedeža in stopila k meni in Kamilu ter naju dolgo časa gledala ... Zdi se mi, da je bilo njeno oko rosno ... da je pripolzela solza na njeno lice ... a natanko se ne spominjam več — saj mi je bilo takrat še le pet let. To pa vem dobro, da me je vzela v naročje, stisnila me k sebi ter me poljubila na ustna ...

»Čudno se mi je zdelo vse to njeno početje, zato sem se osmelil in jo vprašal:

»Kaj je, mati? —

»Ona pa me je dela zopet na tla in rekla:

»Sam boš sedaj pri nas, Oskar, pismo je pri-

Odhodnica. Jutri 1. okt. ob 8. uri zvečer bo v Skalni kleti odhodnica, ki jo prirede »Slov. del. podporno društvo v Celju« svojemu tajniku in celjski tiskarji svojemu tovarišu g. A. Srebotnjaku.

Kmetijsko bralno društvo na Ložnici pri Žaleu vabi na vinsko trgatve, ki se vrši v nedeljo, dne 2. vinotoka 1910 v gostilniških prostorih g. Fran Jošta na Ložnici. Zajedno se poslovimo od fantov, ki odhajajo k vojakom. — Vstopnina za osebo 30 vin. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Svira godba na lok. — Prihitite vsi prijatelji sladkega grozdja, saj se vam bo nudilo dovolj zabave.

Izjava. Na več vprašanj od strani starišev šolskih otrok glede uporabe denarja v znesku 200 K, katerega je podarila Štajerska hranilnica šolski kuhinji v Petrovčah, izjavlja podpisani, da dosedaj kot voditelj šol. kuhinje ni od Štajerske hranilnice nikoli nič sprejel in tudi v zapiskih o šol. kuhinji ni nobeno prejšnje leto zabeležen sprejem tega denarja, dasi so vsi drugi dobrotniki šol. kuhinje navedeni. Šolsko vodstvo Petrovče, dne 30. sept. 1910. **Ernst Slane**, nadučitelj in voditelj šol. kuhinje.

Iz Bočne pri Gornjemgradu. Ustanovni shod Ciril-Metodove podružnice se je obnesel nad vse lepo. Kakor se je nebo celi prejšnji teden držalo kislo, je bila nedelja dne 25. tm. jasna in solčna. Že zgodaj zjutraj je pokažanje topičev oznanjalo slavnost, ki se ima ta dan vršiti v Bočni, kjer so razbiš že plapolale slovenske trobojnice. Po popoldanskem cerkvenem opravilu se je zbralo mnogobrojno občinstvo domačinov in okoličanov na griču, kjer je bil postavljen okinčan oder z ovenčano podobo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Slavnost se je otvorila z ubranim petjem domačega moškega in mešanega zbora pod vodstvom neumornega pevovodje, učitelja g. B. Zemljiča. — Občudovanje je zbudil mladinski zbor bočenskih šolarjev, kateri je prepeval narodne pesmi troglasno s spremljanjem harmonija, kar je oskrbel domači nadučitelj g. Jos. Bizjak. Nato je stopil na oder šolski učenec Tinče Strmšek in s tako navdušenostjo deklamoval S. Gregorčičevo himno »Blagovestnikom«, da so bili navzoči do solz ganjeni. — Ker je bil potovalni učitelj g. Iv. Prekoršek zadržan, je mesto njega prevzel slavnostni govor g. dr. Karel Koderman iz Cilja; v navdušenih besedah je očrtal pomen in razvoj C. M. družbe, katera obširna izvajanja je navzoče občinstvo poslušalo z največjim zanimanjem. Po plesu se je občinstvo zbralo v gostilni g. Parnata, kjer se je vršil občni zbor; odbor nove bočenske CM podružnice pa se je sestavil tako-le: prvomestnik g. Anton Levar, podpredsednik g. Ant. Marovrt; tajnik: nadučitelj g. J. Bizjak, njegov namestnik: trgovec g. Peter Ručigaj; posel blagajništva je prevzela gospa Fina Bizjak, njena namestnica je gospa nadučiteljeva vdova Antonija Dedič. V odbor so bili izvoljeni še sledeči: gg. Ivan Fedran iz Podhoma, Antoa Žmavc iz Bočne, Karel Božič iz Otoka, Anton Tevž iz Bočne, Pavlin Ivan iz Otoka ter Stiglic Franc in Ivan Žmavc, oba iz Bočne. — Da je navdušenost Bočanov za narodno delo res velika, nam priča to, da se je število letnih udov nove bočenske CM podružnice povzpelo na 84.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Mihael Jutršnik veliko število rabljenih poštinih znamk. Hvala!

Uradni dnevi mariborskega okr. glavarstva se vrše v torek 4. okt. v Peklu, v četrtek 6. okt. v Slov. Bistrici in četrtek dne 13. okt. pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Cesarske slavnosti se bodo vršile na onih šolah, na katerih se niso mogle zaradi počitnic vršiti že dne 18. avg., dne 4. oktobra.

I Kapele. Celo leto nas je obiskovalo vremensko zlo, nazadnje pa uam pošlje še naš župnik svoje nosače. Letina skrajno slaba — in od tega naj še damo proč ter si odtrgamo od ust za župnika bogatina. In ko bi se ti farovski berači še tako nesramno ne obnašali nasproti ljudstvu! G. župnik, ki imate vsega dovolj, ali se vam ne usmilimo ubogi reveži, kmetje-trpini? Ali tako izkazuje vašo ljubezen nasproti nam? Toliko ste menda že nabrali, da bote pokrili stroške politične agitacije? Kali?

Zastrupila je svojega moža. Posestnik Jože Žlof v Hrastju pri Šmarju je živel že delj časa s svojo ženo v večnem nemiru. On je začel pijančevati, njegova žena pa se je spustila v razmerje z nekim 25 letnim fantom. Seveda so se s tem prepri se povečali. Marija Žlof je s pomočjo ljubčka celo moža pretepavala. Konečno mu je za obed pripravila solato; ko je mož malo jedel, je začel takoj bljuvati in mu je bilo silno slabo. Šel je k zdravniku, ki mu je dal neko sredstvo proti želodčnemu kataru. Kmalu na to je umrl. Ženin ljubček je dan pred možovo smrtjo prodal svoje posestvo in jo popihal v Ameriko. Stvar je bila sumljiva; konečno je zvedelo za njo orožništvo. Žlofa so izkopali in dognali, da je bil zastrup-

ljen. Ker je Žlofova žena že poprej grozila, da ga bo ubila in so tudi otroci videli neko škafličico, naslikano z mrtvaško glavo, so jo 24. sept. zaprli in izročili okrožni sodnji v Celju.

Nesreča na postaji Zeltweg. Včeraj opoldne je stroj tovrnega vlaka na tukajšnji postaji povozil in zdrobil 30letno nosečo žensko.

Tatvina. V sredo je pokradel 44 letni kroj. pomočnik Miha Herček svojemu mojstru Jakobu Bizjaku v Mariboru obleke, ur in blaga za 413 kron ter pobegnil.

Iz severnih Slov. goric nam pišejo. Že desetletja nismo imeli tako slabe vinske letine ko letos. Ako ne bo lepega vremena, bode vino kislo kot jesih in se bodo prejšnji letniki zelo podražili. Tudi sadje ne obeta več ko srednje letine.

Zblaznela je 27letna kočarica Marija Dvoršak iz Stopnega v mariborskem okraju. Svoj čas je v spanje spravila svojega moža ob moštvo, vsled česar so jo zaprli. V zaporu je pa zblaznela in so jo morali spraviti v Feldhof.

Ujeti so na kolodvoru v Sp. Dravogradu tri fante iz gornjegrajskega okraja, kateri so jo hoteli popihati v Ameriko, dasi še niso bili pri naboru. Orožnik jih je odpeljal v slovenjgraški zapor.

Tatvina na pošti. 22. septembra je izginila pri poštnem uradu v Pesnici pri Mariboru poštna vreča, v kateri je bilo 1200 kron gotovine in dve rekomandirani pismi. Storilec je 21 letni pomožni sel. Fr. Weingerl. Tat je ušel na kolesu, katerega si je izposodil od svojega prejšnjega gospodarja, poštarja. Aretiral ga je v Mariboru neki policaj, a pri njem niso dobili več ko 43 K. V Mariboru si je kupil uro in novo obleko, staro pa vrgel v Dravo, ter dal nekemu gostilničarju v Kamnici v shrambo 910 K.

Slovensko gledališče v Mariboru otvori letošnjo igralno sezono 2. oktobra t. l. z burko štiridejanko »Rezervistova svatba«. Slovenci podpirajte z obilnim obiskom ta za nas Slovence tako pomembni kulturni zavod. Podpirajte ga, zakaj slovensko gledališče v Mariboru mora prosperovati in procvitati. Začetek predstave je točno ob pol 8. uri zvečer.

Druge slov. dežele.

Odborova seja »Matice Slovenske« dne 23. septembra t. l. Predsednik poroča, da je bila »Matica« zadnji čas zastopana pri slavnosti A. Mihanovića, pesnika »Lepe naše domovine« v Klanjcu, pri slavnosti Vrazovi v Cerovcu in pri razkritju spomenika dr. Lampeta, bivšega Matičinega podpredsednika na Črnem Vrhu. Državna podpora je Matici v dosedanjem znesku (letnih 1000 kron) priznana za nadaljna tri leta; gosp. poslancu dvornemu svetniku dr. Ploju se izreče zahvala, ker je v parlamentu dosegel sprejem resolucije o povišanju Matičine dotacije. — Zapisnik zadnje odborove seje se potrdi po nekaterih izpremembah. — Tisk publikacij za tekoče leto se bliža koncu; letos izide 1. del dr. Lahovega romana »Brambovci«. Pisatelju monografije »Pohorje« se sporoči v uvaževanje kritika treh ocenjevalcev. Rokopis »Bela Krajina« se odda v nadaljno recenzijo. Končna odločitev o došlih prevodih nekaterih Shakespearjevih dram se preloži na prihodnjo sejo. Prevod Laichterjevega češkega romana »Za resnico« (Za pravdno) se da v oceno, istotako izvirna slovenska pesnitev »Gandeamus igitur«. Sprejme se več narodnih pravljic. Nekatero literarno ponudbo se načeloma sprejmejo, n. pr. izdanje celotne korespondence Bleiweisove, prevod iz spisov švedske pisateljice Selme Lagerlöfve, druge se odklonijo. — Za 1. 1911 izide mesto »Prevoda iz svetovne književnosti« 1. zvezek dr. Mencingerjevih zbranih spisov, nadalje zopet snopič »Slov. nar. pesmi«. — Ustanovi se več novih poverjeništev. Doslej je članarino poravnalo nekako 2800 članov; s temi dohodki še stroški niso kriti. Društvena hiša se je glede na varnost in trdnost komisijonelno ogledala; definitivno se sklene ureditev knjižnice.

Zdravstveni svet za Kranjsko je sestavljen iz sedem članov. Vlada imenuje štiri člane, dež. odbor dva, in kot član pripada ckr. vladni svetnik dr. Zupanc kot zdravstveni referent. Vlada je doslej redno imenovala tri Nemce in enega Slovence. Ker dr. Zupanc, ki je izvoljen za predsednika, redno glasuje vladno t. j. nemško, je torej v tej korporaciji nemška večina. Dne 28. t. m. je imel zdravstveni svet sejo, v kateri je dr. Zajc stavil predlog, da se naj sejni zapisnik vodi v slovenskem jeziku. Predsednik dr. Zupanc ni hotel dati predloga niti v razpravo niti na glasovanje. Slovenska člana dr. Defranceschi in dr. Zajec sta proti temu odločno protestirala in zahtevala, da se zabeleži protest v zapisniku. Nato je stavil dr. Defranceschi resolucijo, v kateri se vlada poziva, naj reorganizira zdravstveni svet. V smislu zdravstvenega zakona naj pomnoži vlada število članov na šest in naj pozove v zdravstveni svet dva slovenska zdravnika. Tako se bo zadostilo tudi zahtevam modernega časa, ker se je medicina v zad-

njih desetletjih silno razvila, so se specializirale medicinske stroke, katerih vseh ne more vsak zdravnik obvladati. A tudi te resolucije ni hotel predsednik dr. Zupanc sprva dati na glasovanje, češ da ima politično ozadje. Končno se je udal, a resolucija je seveda propadla. Proti so glasovali trije Nemci in predsednik dr. Zupanc je dirimiral proti resoluciji. Škandal! Končno se je konstatiralo, da je za mesto ckr. dež. zdravstvenega nadzornika vložil prošnjo samo en prosilec, in sicer Nemec dr. Seemann. Predlog dr. Zajca, naj se mesto še enkrat razpiše, je propadel. Glasovala sta zanj samo dva Slovence. Vlada ima zdaj lahko stališče, da imenuje tega Nemca. Žalostno, kake reči se godijo še danes na Kranjskem.

Skala ga je ubila. Iz Zagorja ob Savi se piše: G. Josipa Birola, posestnika apnenc, je včeraj popoldne ubila skala, ki mu je stoječemu priletela na čelo ter mu razbila lobanjo. Stal je na prostoru pod kamenolomom, ne na cesti.

Aretacija radi vohunstva? Iz Pulja poročajo, da je bil na Lloydovem parniku »Baron Gautsch« aretiran zobozdravnik dr. Karol Kopp iz Weimarja, ker je fotografiral vojno luko.

Slovenski odvetnik v Kočevju. Čuje se, da se naseli v Kočevju v kratkem g. dr. Št. Rajh kot slovenski odvetnik. To bo gotovo za napredek Slovencev na Kočevskem velikega pomena, ker dobijo s tem svojega voditelja ne le v pravnih, ampak tudi v političnih zadevah.

Žrtev 20. sept. 1908. Pretečeni teden je nastopil svojo štirimesečno kazen g. Žiga Vodušek odvetniški koncipijent. Baje je to zadnja žrtev predlanskih septemberskih dogodkov v Ljubljani.

Nemški Kočevjarji — bojoviti. Poroča se, da je občinski svet v Mozlju na Kočevskem sklenil, odstraniti vse dvojezične napise in jih nadomestiti s samonemškimi. Nemško časopisje poziva tudi druge nemške občine na Kočevskem, naj store isto. Radovedni smo, na kako stališče se bodo postavile oblasti v tem slučaju. Ko so svoj čas enak sklep storile nekatere slovenske občine (seveda v slov. smislu), so pol. oblasti dotične sklepe razveljavile. Kar velja za Slovence, mora veljati tudi za Kočevjarje!

Zastrupljene ribe. Iz Ljubljane se poroča, da se opazuje tam zadnji čas velik ribji pomor v Gradaščici. Na tisoče rib je že poginilo, in sicer zastrupljenih po nikotinu, ki prihaja v odpadkih iz tobačne tovarne. Ker so se svoj čas tozadevno izdale s strani vodstva tovarne odredbe, kaže ta ribji pomor, da se te odredbe s strani uslužbencev ne izvršujejo.

Pri občinskih volitvah v Kranju so na celi črti zmagali naprednjaki. V 3. razr., kjer se nasprotniki volitev niti udeležili niso, je bilo oddanih 173 naprednih glasov.

Slovensko gledališče v Ljubljani otvori letošnjo sezono jutri 1. okt. z A. Medvedovo tragedijo »Kacijanar«. V nedeljo popoldne se igra Hauptmanova »Hanica«, v nedeljo zvečer pa velika Smetanova opera »Dalibor«.

Koroški Nemci se hočejo učiti slovensko. Do zdaj so koroški Nemci vedno naglašali, da na Koroškem sploh ni Slovencev in da je zanje slovensčina na Koroškem popolnoma nepotrebna. V zadnji seji dež. zbora je pa nemški poslanec Burger priznal, da imajo koroški Nemci dovolj vzrokov, učiti se slovensko. Da pa dobe potrebne nemške učitelje, ki naj poučujejo slovensčino, je predlagal, da naj deželni zbor dovoli vsoto 2000 K za podpiranje tistih dijakov, ki bi se hoteli posvetiti studiju slovenskega jezika na kakem vseučilišču. S tem mislijo vzgojiti dovolj materiala, ki naj bi zasedel tista mesta pri dvojezičnih uradih, ki so namenjena Slovincem. Koroški Nemci računajo torej tudi z dejstvom, da morajo tudi uradi na Koroškem končno vendarle sprejeti tudi slovensčino kot uradni jezik. Časi se izpreminjajo in Nemcem sčasoma ne bodo pomagali niti kurzovci več.

Ljudsko štetje in Slovenel v Gorici. V Gorici se vrši v nedeljo 2. okt. javni ljudski shod z dnevnim redom: Ljudsko štetje.

Dnevna kronika.

K uvozu argentinskega mesa. Iz Dunaja se poroča: Včeraj se je zglasil načelnik čeških agrarcev, poslanec Udržal, pri min. pred. bar. Bienerthu v zadevi uvoza argentinskega mesa v Avstrijo. Poslanec Udržal je protestiral v imenu čeških agrarcev proti nameravanemu uvozu, in sicer iz tega razloga, da bi to pomenilo oviranje razvoja poljedelstva v Avstriji.

Pasivna rezistenca na bosanskih železnicah.

Včeraj je bil izdan oficijelno daljši komunike glede pasivne rezistence železničarjev na bosansko-hercegovskih državnih železnicah. V komunikeju se opozarja na postopanje železniških uslužbencev s pripombo, da je to postopane nepravilno in protipostavno. Na koncu ravi komunike: Na zborovanju dne 29. avgusta so sklenili železničarji, da prično s pasivno rezistenco šele 1. oktobra, v resnici pa so pričeli že 22. septembra. Da bi se zabranilo protizakonito postopanje uslužbencev, ki se neopravičeno sklicujejo pri svojem ravnanju na strogo izvrševanje službenih predpisov, in da bi svoje zahteve zadostno podkrepila, je takoj izdala bosanska deželna vlada dodatek k poslovniku, v katerem označuje pasivno rezistenco, ki se izvršuje pod pretvezo točnega in natančnega izpolnjevanja službenih predpisov, kot velik pregrešek proti službenim predpisom, ki se bo tudi temu primerno kaznoval. Ta dodatek se opira na že obstoječe točke službene pragmatike, in se bo moral v bodoče pač radi morebitnih novih podobnih poskusov pridržati ter ne pomenja nikake novosti. Pričakovati se sme, da bodo treznejši železničarji uvideli neopravičenost njih postopanja, in da bodo v kratkem opustili to neodpustno sredstvo za doseg njih namišljenih pravic, zlasti še, ker cela akcija pomeni umešavanje v zadeve, ki se dajo določiti le v okvirju finančnega položaja v deželi in se je to osobju že itak naznanilo. — Tako vlada! Kaj bodo na to porekli uslužbenci, je drugo vprašanje.

Pogreb avijatika Chaveza. Iz Domodossola se poroča: Včeraj dopoldne se je dalo ponesrečenega avijatika Chaveza ob navzočnosti njegovega brata in njegove neveste v krsto. Slovo obeh, brata in neveste, od smelega zastopnika najnovejših iznajdb, je bilo naravnost pretresujoče. Truplo je blagoslovil škof iz Peruvije, ki je slučajno sedaj po Italiji na potovanju. Asistirala mu je številna domača duhovščina. — Krsto so nato prepeljali ob spremstvu tisočere množice, ki je prišla izkazat ponesrečenemu avijatiku zadnjo čast od blizu in daleč, na kolodvor, od koder ga prepeljejo v Pariz.

Imenovanje Izvolskega za ruskega poslanika v Parizu in Francozi. Dunajska »Zeit« poroča iz Pariza: Da se je imenoval Izvolskij za ruskega poslanika v Parizu, se v tukajšnjih političnih krogih pozdravlja z velikim zadoščanjem. Izvolskij je dosegel, da sta se zblížali Rusija in Francija, in zaradi tega na Francoskem uživa velike simpatije. Njegovo imenovanje za ruskega poslanika v Parizu in njegova oseba so porok za to, da postane rusko poslanstvo v Parizu središče evropske velike politike. Kot eno prvih in glavnih nalog bo imel Izvolskij na tem mestu, da doseže med Rusijo in Srbijo boljše odnose in tesnejšo zvezo, kakor sedaj obstoja. Tudi si prorokujejo od njegovega domena s Tittonijem mnogo. Nadejajo se namreč, da bo mogoče doseči med Rusijo in Italijo dobrih zvez.

Češke šole na Dunaju. V tretjem dunajskem okraju je bila doslej samo ena češka šola, ki jo vzdržuje društvo »Komensky«. Z letošnjim šolskim letom so baje nameravali Čehi preseliti šolo v drugo, boljše poslopje. To se pa ni zgodilo, marveč so Čehi otvorili v drugem poslopju novo češko šolo. To pa je Nemce silno razkačilo. Po listih kriče, da je druga češka šola nepotrebna in da jo mora zaradi tega vlada zapreti. Za danes sklicujejo Nemci velik protestni shod.

Zarota med Grki na Turškem? Iz Soluna poročajo z dne 30. septembra: Po dokončani razoroževalni akciji je v mestu Monastir udrlo turško vojaštvo v hiše odličnih Grkov, češ, da so skrili orožje, in aretiralo par sto Grkov, med njimi tudi grškega škofa. Zakaj so se te aretacije pravzaprav izvršile, še ni znano. Kakor se zatrjuje, se gre za tajno grško zaroto.

Glas o novem vojaškobrambnem zakonu. Kakor se javlja z merodajnega mesta, bo novi voj. bramb. zakon v kratkem predložen in bo obsegal dveletno vojaško službo in odpravo enoletnega prostovoljstva na lastne stroške. Uvede se enoletna prostovoljna vojaška služba na državne stroške. Tako bo zaenačena socijalna razlika med bogatimi in revnimi v armadi.

Nova poljska šola v Šleziji. V nedeljo otvorijo v Srednjem Javorzu na Šleskem poljsko šolo, ki jo je zgradila poljska Matica šolska in poljsko ljudsko-šolsko društvo.

Novodobni inkvizitor na Ruskem. V Minsku je bila sodna obravnava proti redarju Piščalki, ki je iznašel posebno mučilno orodje za kaznjence in je to orodje tudi praktično preiskušal na onih, ki so imeli nesrečo priti v njegove roke. Moža je ovadil častnik Pavlov, preiskavo pa je ukazal sam generalni gubernator. Piščalka je bil obsojen v 1mesečno ječo.

Slovansko gibanje v Ameriki. Na zborovanju zveze poljskih sokolskih društev v Njujorku se je na predlog zastopnikov češkega, hrvaškega in slovenskega sokolstva sklenilo soglasno, da se ima osnovati Zveza vseh slovanskih sokolskih društev v Zdr. državah ameriških. Na zborovanju je zastopal Slovenec Milan Geting, Čeh pa Jičinsky.

Po svetu.

Umor bankirja. V Pragi je včeraj zvečer umoril dosedaj še neznani zločinec lastnika menjalnice Krisha in ga oropal za večjo svoto. Vsa poizvedovanja za zločincem so dosedaj bila še brezuspešna.

Pes poškodovao zrakoplov. Zrakoplovec Mahieu se je blizu Pariza spustil na tla, da bi pri svojem aparatu nekaj malega popravil. Ko se je zopet mislil dvigniti, se mu je velik pes zakadil v vijak, ki se je takoj prelomil v dva kosa.

Budimpešta proti uvozu argentinskega mesa. Dunajski magistrat je stavil budimpeštanskemu občinskemu odboru predlog, naj bi si skupno naročila argentinsko meso, ki pride sredi oktobra Trst in sicer da se ga pripelje 20.000 kilogramov. Budimpeštanski odbor pa je ta predlog odklonil, češ, da se mu zdi rešitev mesnega vprašanja na ta način nemogoča. Edino pravilna rešitev tega vprašanja da je, ako se odpro meje in se dovoli uvoz živine iz vseh onih držav, ki imajo veliko živine.

Avtomobil povzročil grozno nesrečo. Na cesti med Gentom in Brusljem se je dogodila velika nesreča radi lahkomišljenosti nekega šoferja. Šofer se je hotel v brzem diru izogniti nekemu otroku, toda avtomobil je pograbil otroka in ga vrgel na tla, da je bil takoj mrtev. Avtomobil se je nato zakadil v neko drevo, ob katerem se je popolnoma razbil. Šofer je z glavo priletel v drevo in je bil takoj mrtev, lastnik avtomobila, inženir de Porter, je zelo nevarno poškodovan.

Zoper samostane. Španska vlada je odredila, da se s 1. oktobrom zapre 34 samostanov. Sedemdesetim drugim samostanom se je naročilo, da se podvržejo državnemu zakonu, sicer bodo tudi razpuščeni. Klerikalci pripravljajo za nedeljo radi razpusta samostanov velikanske demonstracije.

Zastrupljenje z gobami. V Budimpešti sta včeraj v odprti tržnici oboleli dve služkinji tržnega nadzornika, ki sta zavžili gobe. Vsi znaki kažejo, da sta bili zastrupljeni. Domneva se, da se je hotelo zastrupiti tržnega nadzornika samega, ki je znan radi svoje strogosti. Asistent tržnega nadzornika z imenom Tonath, čigar naloga je bila tudi preiskavati gobe, je obolel istotako s svojo soprogo in z železniškim uradnikom Levotho, ki stanuje pri njem, na sumljivih znakih zastrupljenja z gobami.

Hmelj.

HMELJSKE CENE V ŽATCU.

Iz Žatca se nam poroča dne 29. septembra: Cene stalno rastejo; sedaj se kupci tudi ne kapricirajo več toliko na barvo; prihajajo torej tudi manj vredne sorte do veljave. Zateški hmelj stane 90—160 K za 50 kg.

XXVI. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA O HMELJSKI KUPCIJI V DRUGIH KRAJIH.

Žatec, dne 27. septembra 1910. Hmeljska kupcija se na tukajšnjem tržišču razvija normalno in mirno. V minoletem tednu prijavljeno ugodno razpoloženje se je ohranilo tudi ta teden; če se tudi cene niso spremenile, vendar so se vse vrste hmelja v vrednosti precej pomaknile na višjo stopinjo. Vsak dan se je prodalo povprečno 300 bal po največ kupcem iz Nemčije. Cene po kakovosti od 105—150 K za 50 kg. **Za pravo prama blago, katero pa sedaj lastniki sploh prodati nočejo, ponudilo se je še nekaj kron več.** Na kmetih je kupcija prej kakor slej živahna; kupujejo tu- in inozemski pivovarji in tudi tuzemski hmeljski barantavci. Letošnjega pridelka je gotovo 120.000 stotov á 50 kg prodanega; vsled tega hmeljarji ne silijo k prodaji, kakor začetkoma, ampak čakajo na boljše cene. Konečno razpoloženje je mirno, cene pa se združujejo za vse hmeljske vrste na prejšnji višini. »Saazer Hopfen - Brauer Zeitung«.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Praga, 30. sept. Že v prvih dopoldanskih urah je vladalo v češkem dež. zboru živahno življenje. Posamezne stranke so imele posvetovanja in vzele različne referate na znanje. Določili so se tudi kandidati za davčno in narodnopolitično komisijo. Današnja seja deželnega zbora bo čisto kratka in formalna; po naznanilih predsedstva se bodo vršile volitve v davčno in narodnopolitično komisijo. Obe se bodeta že danes ali jutri konstituirali. Zlasti delu v narodnopolitični komisiji se pripisuje največji pomen.

KOLERA NA TURŠKEM.

Carigrad, 30. sept. Včeraj je zbolelo tu 8—10 oseb na koleri, umrlo pa 4.

RAZBURJENJE V BULGARIJI.

London, 30. sept. V Sofiji raste razburjenje vsled rumunsko turške vojne pogodbe. Listi strastno napadajo grofa Aehrenthala in kralja Ferdinanda. Kralja še posebej zaradi tega, ker ga v tem trenutku, ko bi moral biti doma, ni bilo v Sofiji, temveč v inozemstvu. Avstrijci se ne smejo pokazati na cesti; avstrijsko poslanstvo straži policija.

PONESREČENI ANGLEŠKI MANEVRI.

London, 30. sept. Zadnji angleški manevri so se se končali s popolnoma ponesrečeno »bitko« pri Chisleburyhill. Celo zastopniki imperijalističnega časopisa so morali priznati in obsoditi divjo zmešnjavo pri zaključku manevrov. Neuspeh se pripisuje nesposobnosti angleških generalov.

UMOR BANKIRJA KIŠA V PRAGI.

Praga, 30. sept. Policijsko ravnateljstvo je razpisalo 1.000 K nagrade za onega, ki ovadi morilce bankirja Kiša. Na mestu umora so našli kamen in pa žepni nož. Sodi se, da sta umor izvršila dva moža.

NEMIRI V BERLINU.

Berlin, 30. sept. Sinoči ni došlo do novih večjih izredov stavkujočih. Minister za notranje zadeve se je mudil do polnoči v moabitskem mestnem okolišu in si je dal tudi pokazati električne reflektorje, ki bi se porabili za razsvetljavo ulic, ako bi izgredniki ugasnili plinovke.

Tržne cene.

Dunaj, 29. sept. Borza za kmetijske pridelke. Pšenične cene se danes niso spremenile, dasi je bilo zelo malo kupčije. Tudi rž je mirovala. Oves je ostal nespremenjen, turščica pa se je za 5 vin podražala.

Budimpešta, 29. sept. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'95, pšenica za april K 10'28, rž za oktober K 7'33, rž za april K 7'69, oves za oktober K 7'76, oves za april K 8'20, koruza za maj K 5'52. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca se drži, promet 30 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno, termini oslavljeni. Vreme lepo.

Trst, 29. sept. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 36½ do K 38 za dobavo K 30¾ do K 31¼. Tendenca medla.

Budimpešta, 29. sept. Svinjski sejm Ogrske stare težke 145—146, mlade težke 150—152, mlade srednje 152—156, mlade lahke 158—162 v kilogram. Zaloga 35.288 komadov.

Budimpešta, 29. sept. Mast. Svinjska mast 173, namizna slanina 146.

P. n. občinstvu v Celju in okolici
uljudno naznanjam, da prevzamem
s 1. oktobrom tega leta gostilno

„pri lastovki“

Priporočam: **Pristna domača vina.**
Izborna pivo.
Priznana dobro kuhinjo.

Conjenim gostom je poleg popolnoma prenovljenih prostorov na razpolago kegljišče in salon, pripraven za razne prireditve.

Ob priliki prevzetja 1. okt. „domači večer“ z godbo.

Za obilen poset se priporočam z velespoštovanjem

Franjo Prihoda,

548 3-3 **gostilničar.**

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah. V zalogi ima tudi zgotovljeno obutev.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega **papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig,**
na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju
Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov
po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-61